

Storkjove

Stercorarius skua

Skúgvur

Great skua

Storkjove lever det meste af sit liv til havs. Den yngler på øer og kyststrækninger, ofte nær fuglefjelde. Yngleudbredelsen er begrænset til den nordøstlige del af Nordatlanten og omfatter Island, Færøerne, Skotland inklusive Shetlandsøerne og Ydre Hebrider, samt Norge, Svalbard og Nordvestrusland. Den europæiske bestand er på 16.000 par, og har været i fremgang siden 1970'erne, med udvidelse af yngleudbredelsen til bl.a. Norge og Svalbard. De største bestande findes på Island og i Skotland inklusive omkringliggende øer. På Færøerne er storkjoven en ret almindelig ynglefugl, med en bestand på omkring 500 par. De tre største kolonier findes ved Saksun samt på Skúvoy og Svínoy. Tidligere var bestanden større, men intensiv bekæmpelse frem til starten af 1900-tallet reducerede bestanden så kraftigt, at den var tæt på udryddelse. Storkjoven bliver stadig bekæmpet på visse lokaliteter, hvilket formentlig er årsagen til den langsomme vækst i bestanden. På Færøerne er storkjove endvidere en ret almindelig trækgæst både om foråret og efteråret.

Den nordatlantiske bestand opholder sig langt til havs om vinteren, fra Grønland i nord til Vestafrika og nordlige Sydamerika i syd. Storkjove ses normalt ikke på Færøerne om vinteren.

Mærknings- og genmeldingsdata

1.556 storkjover er ringmærket på Færøerne fordelt på mange lokaliteter (fig. 2), flest ved Saksun (961) samt på Skúvoy (229) og Svínoy (146). 116 fugle er mærket på en ikke nærmere angivet lokalitet. Den første storkjove blev ringmærket i 1925 (Skúvoyarfelli, Skúvoy), og

flest er mærket i 1961 (224), 2004 (126) og 1987 (97) (fig. 4). 97% af mærkningerne er sket i 1960-68 (626), 1983-95 (553) og 2002-06 (327). Næsten alle (99%) er mærket i yngletiden, fra 5. juni til 1. august, med kulmination medio juli (fig. 3). Derudover er to fugle mærket i august, tre i september og én i oktober. Blandt de kønsbestemte fugle (n=18) er 89% hunner og 11% hanner. Blandt aldersbestemte fugle (n=1.549) er 90% unger, 7% ungfugle (1k) og 3% ældre fugle (2k+).

Med 79 genmeldinger er 5,0% genmeldt, et noget højere tal end for fugle mærket i Norge (0,7%) og Storbritannien (3%) (Wernham m.fl.

Fakta Facts

Mærkninger *Birds ringed* 1.556
- heraf mærket som unger *Ringed as chicks* 1.390 (90%)

Genmeldinger *Recoveries*
Antal genmeldinger *No. of recoveries* 79
- heraf udenfor Færøerne *Recovered abroad* 19
Antal fugle *No. of individuals* 78
- heraf mærket som unger *Ringed as chicks* 1 (0,3%)
Genmeldingsandel *Proportion recovered* 5,0%
Mærket i udlandet og genmeldt på Færøerne
Ringed abroad, recovered in the Faroes 87

Ekstremer *Extremes*
Højeste alder *Oldest bird* 18 år 1 mdr.
Længste afstand *Longest distance*

Marokko Morocco 3.424 km
Nordligst *Northernmost* Grønland Greenland (66°55'N)
Sydligst *Southernmost* Marokko Morocco (31°30'N)
Østligst *Easternmost* Tyskland Germany (8°17'E)
Vestligst *Westernmost* Grønland Greenland (53°30'W)

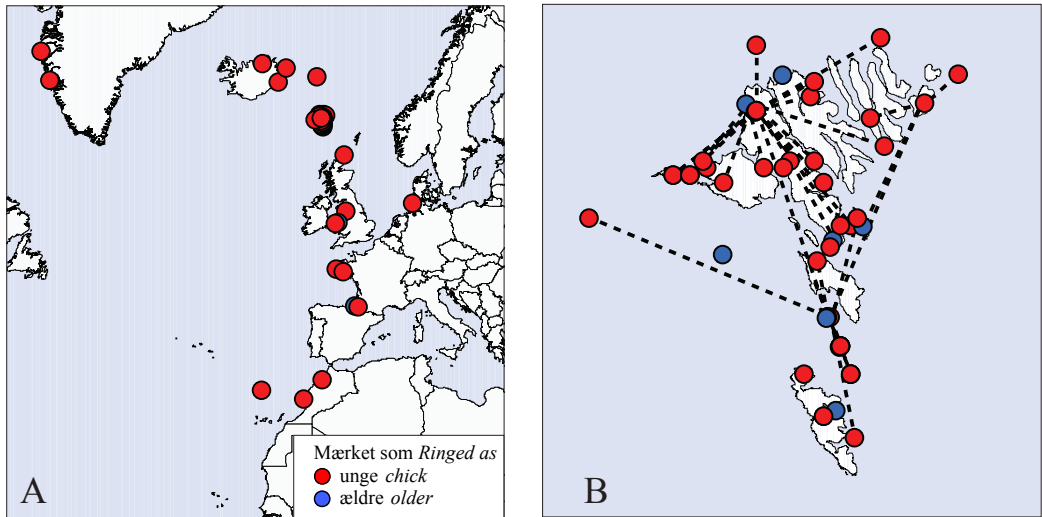

Fig. 1. A) Samtlige genfund af storkjove ringmærket på Færøerne (n=79) og B) samtlige genfund på Færøerne (n=60). Stiplede linjer forbinder mærknings- og genfundssted. A) All recoveries of great skuas ringed in the Faroes (n=79) and B) recoveries in the Faroes (n=60). Dashed lines connect ringing and recovery sites.

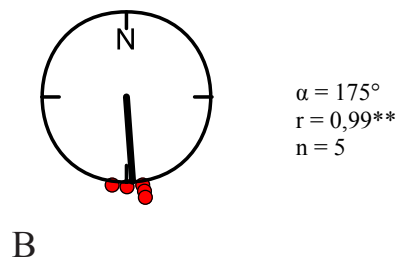
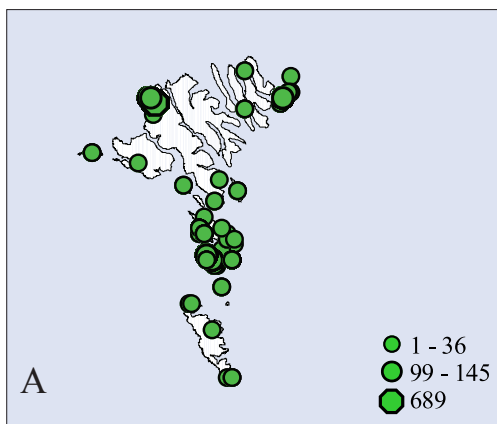

Fig. 2. A) Mærkningslokaliteter for storkjove ringmærket på Færøerne (n=1.440). B) Retning af direkte efterårstræk (august-februar, >100 km). A) Ringing sites of great skuas ringed in the Faroes (n=1,440). B) Direction of direct autumn migration (August-February, >100 km).

2002, Bakken m.fl. 2003). 12 storkjover er genmeldt på mærkningsstedet, 12 er genmeldt fra skib i færøske farvande og 19 er genmeldt uden for Færøerne (fig. 1). Den første genmelding er fra 1928, og der er genmeldt særlig mange storkjover i 1961-74 (46) og 1987-2009 (30) (fig. 4). De genmeldte fugle er ringmærket 17. juni til 31. juli, 80% af dem i juli. 82% af de genmeldte fugle er mærket som unger.

Der er genmeldt 87 udenlandsmærkede storkjover på Færøerne (fig. 2), fordelt med otte fra Island og 79 fra Skotland.

Træk, overvintring og spredning

Færøske ynglefugle. Ingen færøske ungfugle er genmeldt inden for to måneder efter mærkningen. Efterårstrækket går stik syd (fig. 2B). Fund af en ungfugl 27. august i England

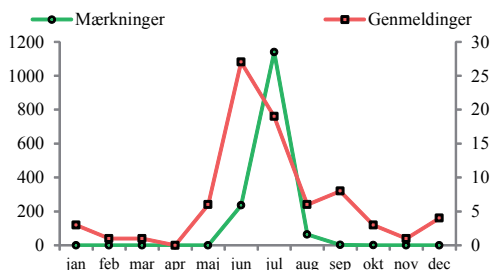

Fig. 3. Mærknings- og genmeldingsmåned for storkjove ringmærket på Færøerne. *Month of ringing (green circles) and recovery (red squares) of great skuas ringed in the Faroes.*

antyder, at efterårstrækket indledes i august. Gennemsnitspositionen for efterårsperioden (august-november) er syd for Færøerne (fig. 5), bl.a. med genmeldte fugle i Tyskland og Frankrig i oktober (fig. 6A). Efterårstrækrueten ser ud til at gå forbi De Britiske Øer. Efterårets sidste genfund på Færøerne er fra 19. oktober.

To færøske ungfugle er genmeldt ved Grønland i august (fig. 6A) i henholdsvis deres tredje og fjerde leveår, altså før de er blevet kønsmodne.

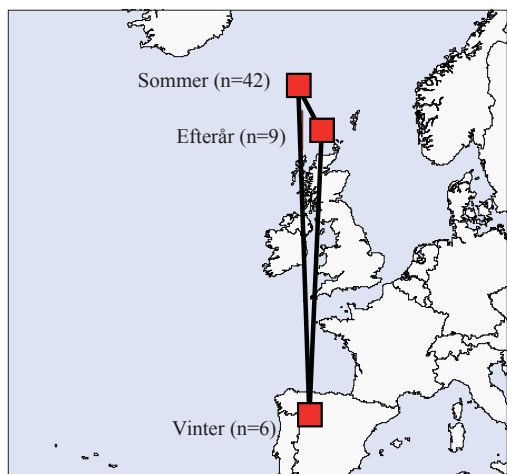

Fig. 5. Gennemsnitspositioner fordelt på sæsoner for storkjove ringmærket på Færøerne i yngletiden. *Seasonal mean positions for great skuas ringed in the Faroes during breeding season.*

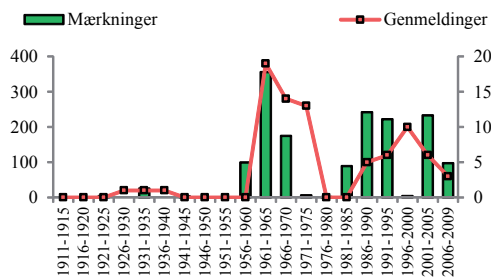

Fig. 4. Mærknings- og genmeldingsår for storkjove ringmærket på Færøerne, i femårsperioder. *Year of ringing (green bars) and recovery (red squares) of great skuas ringed in the Faroes (five-year periods).*

Færøske fugle overvintrer tilsyneladende ud for Sydvesteuropa og Nordvestafrika (fig. 6A). I vinterperioden er færøske storkjover genfundet i det østlige Atlanterhav ved Frankrigs vestkyst (4), på Madeira (1) og ved Marokko (1). En unge mærket 15. juli 1961 på Færøerne blev genmeldt fem måneder senere (15. december) på Madeira, 3.338 km sydsydvest for mærkningsstedet. Gennemsnitspositionen om vinteren ligger syd for Færøerne ($P < 0,001$) (fig. 5).

Storkjover fra den skotske bestand overvintrer primært i det østlige Atlanterhav mod syd til Vestafrika, enkelte ud for det nordlige Sydamerika (Wernham m.fl. 2002). Islandske storkjover overvintrer dels ud for Nordamerikas kyster, dels ud for Vesteuropa (Petersen 1998, Magnúsdóttir m.fl. 2012). Eneste genmelding om foråret i udlandet er en voksen fugl fra 30. marts ved Gwynedd i Wales (fig. 6B). På Færøerne er forårets første storkjover genmeldt på ynglepladserne 5., 11. og 15. maj.

Færøske storkjover synes primært at yngle i nærheden af fødestedet (fig. 6B). 33 storkjoveunger mærket på Færøerne er genmeldt i en efterfølgende ynglesæson, heraf 30 på Færøerne, én på Island, én på Eynhallow, Orkneyøerne, og én i Marokko. Ikke-kønsmodne (< 6 år) og kønsmodne fugle udviser samme mønster. 16 ungfugle, mærket som unger og genmeldt i en efterfølgende ynglesæson mellem et og fem år efter mærkningen, er fundet i gennemsnit 61 (0-481) km fra mærkningsstedet. Af disse er 15 genmeldt på Færøerne, heraf to på mærknings-

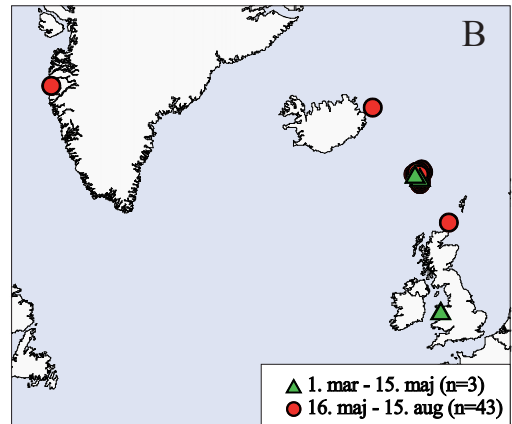
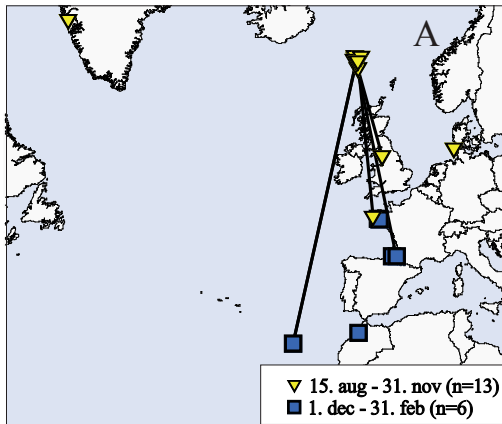

Fig. 6. Genmeldinger i A) efterår og vinter, og B) forår og ynglesæson. Linjer angiver direkte træk. *Recoveries during A) autumn and winter, and B) spring and breeding season. Lines indicate direct migration.*

stedet. 15 kønsmodne fugle er genmeldt i yngletiden mellem seks og 19 år efter mærkningen, i gennemsnit 43 (0-3.424) km fra mærkningsstedet, de 14 på Færøerne og én i Marokko.

Der er tilsyneladende kun begrænset spredning mellem forskellige øer og mellem kolonierne (fig. 1B). For eksempel er der ingen genmeldinger, der viser udveksling mellem to af de største kolonier på Færøerne, Svínøy og Saksun. En enkelt unge, mærket 4. juli 1965 i Saksun, er dog skudt 11. juni 1968 på Skúvoy. Unger fra den store koloni på Skúvoy er genmeldt fra nabooerne Stóra Dímun (2), Sandoy (1), Suðuroy (1) og Nólsoy (1). Endelig blev en unge fra Svínøy dræbt tre år senere på Skúvoy.

Nogle fugle, udklækket i kolonier i udlandet, opholder sig på og ved Færøerne i en senere ynglesæson. Blandt andet er fire fugle udklækket på Island og 47 på Shetlandsøerne genmeldt på Færøerne i yngletiden (15. maj-juli), 2-28 år efter mærkningen (i gennemsnit 5,7 år). Om disse fugle yngler på Færøerne er uvist (se evt. Fritz og Jensen 1991).

Trækgæster. I træktiden (august-november) passerer Færøerne formentlig af storkjover fra flere andre lande. Om efteråret er 20 storkjover fra Skotland og en fra Island genmeldt på

Færøerne (seneste 24. oktober) 2-16 år efter mærkningen, flest i august (11). Om foråret er 12 storkjover fra Skotland og tre fra Island genmeldt på Færøerne mellem 20. februar og 30. april, 4-27 år efter mærkningen, flest i april (7). Det er uvist om disse er trækgæster eller om de har etableret sig på Færøerne.

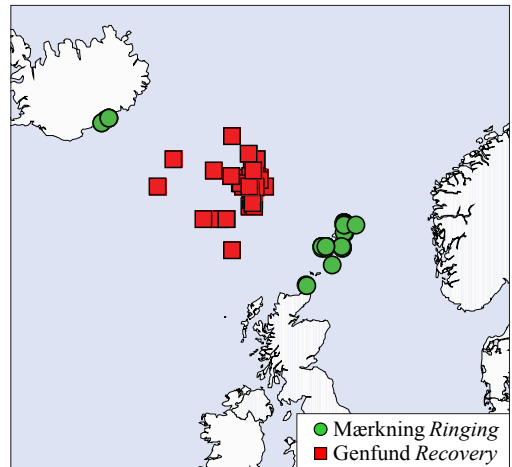
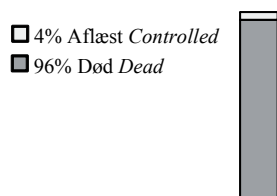
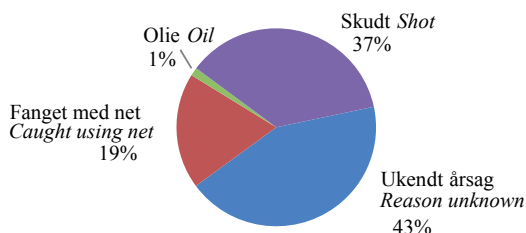

Fig. 7. Mærknings- og genfindslokalitet for storkjove ringmærket i udlandet og genmeldt på og nær Færøerne (n=87). Alle er mærket som unger. *Ring and recovery sites of great skuas ringed abroad and recovered in and near the Faroes (n=87). All birds were ringed as chicks.*

A

B

Fig. 8. A) Genmeldingsårsager (n=73) og B) dødsårsager (n=70) for storkjove ringmærket på Færøerne. Cause of A) recovery (n=73) and B) death (n=70) of great skuas ringed in the Faroes.

Genmeldings- og dødsårsager

96% er genmeldt som døde (fig. 8A). Den hyppigste kendte dødsårsag er jagt (56%) enten ved skydning eller flejning (fig. 8B). Dødsårsager har tilsyneladende ikke ændret sig meget gennem tiden, dog er alle flejede fugle fra 1968-73, bortset fra én fra 1993. For storkjover mærket i udlandet og genmeldt på Færøerne er 18 genmeldt fra skib, 42 er jagtet og 9 fanget i fiskeredskab.

Blandt storkjover ringmærket på Færøerne som unger eller ungfugle og genmeldt som døde, er kun 5% fra deres første leveår (fig. 9). Det lave antal storkjover i de første par år er formentlig et udtryk for, at de yngre fugle

opholder sig langt fra land, hvor genmeldings-sandsynligheden er meget lav.

Den længstlevende storkjove mærket på Færøerne blev 18 år og 1 måned. Den blev mærket som unge 9. juli 1987 i Svinaskoradalen, Saksun og skudt 12. juni 2006 fra skib i Mykinesfjörður. Blandt fugle ringmærket i udlandet og genfundet på Færøerne blev den længstlevende næsten 28 år. Fuglen blev mærket 15. juli 1976 på Foula, Shetlandsøerne og fundet død i fiskeredskab 28. april 2004, 55 sømil sydvest for Suðuroy. Europas længstlevende fugl blev genmeldt efter 34 år og 6 måneder.

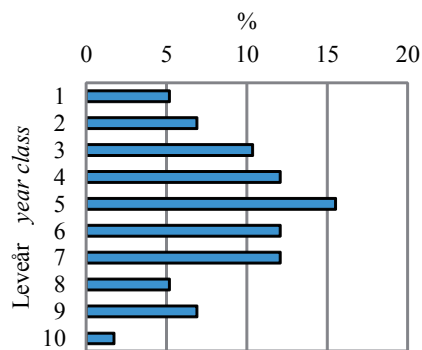

Fig. 9. Aldersfordeling af storkjover mærket i deres første kalenderår og genmeldt som døde (n=58). Distribution by year-class of great skuas ringed in their first calendar year and recovered dead (n=58).

English summary

Great skua is a common breeding bird in the Faroes with a population of approximately 500 pairs. Great skua is also a common migratory visitor. The great skuas leave the Faroes during winter. 1,556 great skuas have been ringed in the Faroes, the first in 1925 and most in 1961 (224), 2004 (126) and 1987 (97). Ringings have mainly been made during the breeding season in the three main colonies near Saksun on Streymoy, on Skúvoy, and on Svinoy. 90% were ringed as chicks. 79 great skuas have been recovered, 12 at the ringing site, 12 at sea around the Faroes and 19 abroad. Many were recovered 1961-1974 (46) and 1987-2009 (30). Recoveries from Britain indicate that autumn migration begins in August, and recoveries have been made in

France and Germany in October. Two recoveries from Greenland of birds ringed as chicks 3 and 4 years before indicate dispersal before reaching sexual maturity. Like other great skua populations, the Faroese population appears to winter off the coast of southern Europe and NW Africa. Great skuas have high nest site fidelity, and many recoveries are from the colony where they were ringed. The Faroese population is probably supplemented by great skuas from other populations. 47 great skuas ringed in Shetland and four in Iceland have been recovered in the Faroes during the breeding period. The longest-living Faroese ringed great skua was 18 years and 1 month.